Co-funded by the European Union

Vytvoření slovníčku a používání terminologie

Jak vznikl slovníček

Tento slovníček byl vytvořen na podporu výuky angličtiny a mezinárodního znakového jazyka (IS) v inkluzivním vzdělávacím prostředí. Je určen především neslyšícím studentům a vznikl v rámci projektu European Sign Tales. Tento projekt vychází z tradičních příběhů šesti partnerských zemí. Texty jsou k dispozici v angličtině a jsou doplněny videi v mezinárodním znakovém jazyce, což zajišťuje vícesložkový přístup k obsahu.

Slovní zásoba obsažená ve slovníčku pochází přímo z těchto textů, což zaručuje její zasazení do kontextu a je relevantní pro proces učení.

V počáteční fázi byla jako východisko využita úroveň A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR). Cílem bylo zaměřit se na počáteční fázi výuky angličtiny a mezinárodního znakového jazyka. Výběr slovní zásoby odpovídá lexikálnímu obsahu stanovenému pro tuto úroveň.

Na základě tohoto přístupu bylo vybráno 283 slov. Ta byla uspořádána do významových kategorií, které odrážejí běžným tématickým okruhům odpovídajícím úrovni A1.

Zvolená témata a počty slov v jednotlivých kategoriích jsou následující:

Barvy 11 slov	**Čísla** 12 slov	**Zvířata** 17 slov	**Jídlo** 21 slov
Rodina 25 slov	**Emoce** 15 slov	**Otázky s tázacími zájmeny** 7 slov	**Povolání** 18 slov
Místa 20 slov	**Počasí** 6 slov	**Nástroje** 5 slov	**Země, státy** Číslo nebylo uvedeno
Aa Přídavná jména 44 slov	**Abstraktní pojmy** 13 slov	**Slovesa** 29 slov	**Časové výrazy** 14 slov
Zdraví 8 slov	**Rostliny** 5 slov	**+ Zdraví** 3 slova	

Progetto n° 2024-1-IT02-KA220-SCH-000253234. Finanziato dall'Unione Europea. Le opinioni e le opinioni espresse sono però solo dell'autore o degli autori e non riflettono necessariamente quelle dell'Unione Europea o dell'Agenzia Esecutiva Europea per l'Istruzione e la Cultura (EACEA). Né l'Unione Europea né l'EACEA possono essere ritenute responsabili di esse.

Výběr slovní zásoby vycházel z několika důležitých pedagogických kritérií: četnosti používání v každodenním jazyce, komunikační relevance v běžných situacích vhodných pro začátečníky, odpovídající úrovně A1, výskytu v projektových textech a přístupnosti v IS.

Toto rozdělení je flexibilní a kategorie se vzájemně nevylučují. Slova v projektových textech mohou podle kontextu patřit do více významových nebo gramatických kategorií.

Slovo HOME může fungovat jako podstatné jméno (Lesy byly jeho DOMOVEM) i jako příslovce (Šel DOMŮ).

Slovo LOVE může fungovat jako sloveso (MILUJE čtení příběhů) i jako podstatné jméno (jeho LÁSKA k Barbaře).

Slovo DREAM může být podstatným jménem (krásný SEN) i slovesem (SNIL jsem o zelených řekách).

To je zvlášť patrné u slov, která mohou fungovat jako přídavná jména nebo výrazy související se zdravím či emocemi. Platí to také pro časové výrazy, které mohou fungovat jako číslovky nebo přídavná jména. Tato vlastnost odráží skutečné používání jazyka a komunikační povahu slovní zásoby na počátečních úrovních.

Cílem slovníčku není zahrnout veškerou možnou slovní zásobu v každé kategorii. Například u čísel nejsou uvedeny všechny číslice, ale reprezentativní výběr těch, které se objevují v textech nebo jsou z komunikačního hlediska důležité pro začátečníky.

Počty slov v jednotlivých kategoriích nejsou záměrně vyvážené. Rozdělení odráží četnost používání jednotlivých typů slovní zásoby i jejich zastoupení v textech vytvořených partnerskými zeměmi.

Při výběru slov se zohledňují také charakteristiky IS. Mezinárodní znakový systém není plně standardizovaným jazykem, ale systémem mezinárodní komunikace. Proto byla vybrána slova, pro něž existují jasné a široce srozumitelné znaky. To usnadňuje učení i používání.

Výsledkem je vyvážený a funkční slovníček přizpůsobený potřebám neslyšících žáků. Podporuje propojení psané angličtiny a IS a rozvíjí přístupné, vizuální a kontextové učení.

Progetto n° 2024-1-IT02-KA220-SCH-000253234. Finanziato dall'Unione Europea. Le opinioni e le opinioni espresse sono però solo dell'autore o degli autori e non riflettono necessariamente quelle dell'Unione Europea o dell'Agenzia Esecutiva Europea per l'Istruzione e la Cultura (EACEA). Né l'Unione Europea né l'EACEA possono essere ritenute responsabili di esse.

Využití slovníčku ve třídě

Slovníček je všestranný vzdělávací zdroj, který lze využít v různých fázích výuky a učení, zejména v prostředí, kde se pracuje s angličtinou a IS.

Lze jej využít ještě před uvedením textu nebo aktivity jako nástroj k aktivaci dosavadních znalostí. Učitel může představit klíčovou slovní zásobu k určitému tématu, například rodině, jídlu nebo emocím, a podpořit tak pozdější porozumění. Před prací s projektovým textem může například uvést slova matka, otec, šťastný nebo dům spolu s odpovídajícími znaky v IS. Žáci si tak vytvoří představu o obecném významu textu a seznámí se se slovní zásobou.

Během čtení slovníček slouží jako podpůrný a referenční nástroj, zejména pro porozumění. Žáci v něm mohou samostatně vyhledávat neznámá slova a ověřovat jejich význam prostřednictvím odpovídajících znaků v IS. To podporuje porozumění i samostatné učení.

Slovníček podporuje také různé typy aktivit, například:

- Přiřazovací cvičení: spojování anglických slov s odpovídajícími znaky v IS.
- Aktivity vizuálního rozpoznávání: určování znaků podle obrázků nebo dostupných videí.
- Řízené opakování: napodobování znaků za účelem upevnění slovní zásoby.
- Komunikační aktivity: simulace každodenních situací (představování, rozhovor o rodině, popis předmětů apod.).
- Spolupracující aktivity: práce ve dvojicích nebo skupinách a procvičování slovní zásoby v kontextu.

Po těchto aktivitách lze slovníček použít k opakování a upevnění učiva, zopakování probrané slovní zásoby a podpoře dlouhodobého zapamatování. Může sloužit také k opakování nebo jako základ rozšiřujících aktivit.

Digitální formát umožňuje průběžné používání a tematické třídění. Žáci tak mohou přistupovat ke slovní zásobě strukturovaně, vlastním tempem, ve škole i mimo ni.

Pokyny pro učitele

Slovníček je navržen jako flexibilní výukový zdroj, který lze přizpůsobit různým vzdělávacím kontextům, úrovním kompetencí a profilům žáků. Jeho využití vyžaduje metodický přístup zaměřený na komunikaci, přístupnost a vizuální učení, což je zvlášť důležité ve třídách s neslyšícími žáky.

Doporučuje se komunikativní přístup, při němž se slovní zásoba neučí izolovaně, ale ve smysluplných souvislostech. Cílem je, aby žáci dokázali slovní zásobě porozumět a používat ji v reálných situacích, v psané angličtině i v IS.

Progetto n° 2024-1-IT02-KA220-SCH-000253234. Finanziato dall'Unione Europea. Le opinioni e le opinioni espresse sono però solo dell'autore o degli autori e non riflettono necessariamente quelle dell'Unione Europea o dell'Agenzia Esecutiva Europea per l'Istruzione e la Cultura (EACEA). Né l'Unione Europea né l'EACEA possono essere ritenute responsabili di esse.

Učitelé by měli usnadňovat učení, pomáhat žákům chápat vztah mezi psanými slovy a znaky a podporovat interakci ve třídě. IS je třeba chápat jako nástroj mezinárodní komunikace, nikoli jako standardizovaný jazyk; jde o flexibilní systém s různými variantami.

Pro podporu neslyšících žáků je zásadní upevňovat učení vizuálními strategiemi, například videi v IS, která napomáhají porozumění a osvojování slovní zásoby.

Doporučuje se postupný rozvoj učení dvěma vzájemně se doplňujícími směry. Učitel může nejprve využít dosavadní znalost angličtiny a představit odpovídající znaky v IS. Zároveň může motivaci žáků učit se IS využít k upevnění a rozšíření jejich anglické slovní zásoby. Tento obousměrný přístup podporuje smysluplnější učení.

Slovníček lze kombinovat s různými výukovými zdroji, například digitálními prezentacemi, interaktivními činnostmi, videi ve znakovém jazyce nebo vedenými úkoly. Podporuje také základní komunikační kompetence: představit se, popsat osoby či předměty, vyjádřit potřeby, klást jednoduché otázky a rozumět jednoduchým pokynům.

Učitelům se dále doporučuje:

- Vybírat slovní zásobu podle cílů jednotlivých výukových celků.
- Procvičovat její používání v různých kontextech, aby se lépe upevnila.
- Podporovat aktivní účast prostřednictvím praktických a vizuálních činností.
- Přizpůsobovat tempo výuky potřebám skupiny.

Slovníček by neměl být vnímán pouze jako seznam slov. Jde o komplexní pedagogický nástroj podporující učení angličtiny a IS. Prosazuje inkluzivní, vizuální a komunikačně orientovaný přístup v souladu s cíli úrovně A1 podle SERR.

Progetto n° 2024-1-IT02-KA220-SCH-000253234. Finanziato dall'Unione Europea. Le opinioni e le opinioni espresse sono però solo dell'autore o degli autori e non riflettono necessariamente quelle dell'Unione Europea o dell'Agenzia Esecutiva Europea per l'Istruzione e la Cultura (EACEA). Né l'Unione Europea né l'EACEA possono essere ritenute responsabili di esse.